

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Demonstraties in coronatijs

Plan van aanpak

Inhoudsopgave

1	Projectopdracht	3
1.1	Introductie	3
1.2	Doel en eindresultaat	4
1.3	Onderzoeksvragen	4
1.4	Afbakening	4
2	Aanpak en fasering	5
2.1	Werkwijze	5
2.2	Projectfasering	6
3	Communicatie	7

1

Projectopdracht

1.1 Introductie

Op 29 mei 2020 is George Floyd, een 46-jarige Afro-Amerikaanse man, in de Verenigde Staten overleden door politiegeweld. Floyd stierf nadat een politieagent met zijn knie bijna negen minuten op Floyds nek leunde, terwijl deze geboeid met zijn buik op straat lag. De beelden van dit politiegeweld zijn gefilmd en wereldwijd uitgezonden.

Dit politiegeweld tegen een Afro-Amerikaanse man leidde binnen en buiten de Verenigde Staten tot demonstraties tegen racisme. In Nederland is op 1 juni in Amsterdam, op 2 juni in Den Haag en op 3 juni in Rotterdam tegen racisme gedemonstreerd. Later volgden demonstraties in andere steden.

Op het moment van deze demonstraties raakten in Nederland nog steeds mensen met het corona-virus besmet. Om verspreiding van het virus tegen te gaan, is het noodzakelijk om – ook bij demonstraties – ten minste anderhalve meter afstand van andere mensen te houden.¹

In Amsterdam kwamen duizenden mensen naar de demonstratie op de Dam. Hierbij hielden de demonstranten zich niet aan de voorgeschreven anderhalve meter afstand van elkaar. Volgens de politie was het niet mogelijk om dit tijdens de demonstratie te handhaven. De demonstratie in Den Haag verliep zonder noemenswaardige incidenten, terwijl de grote publieke opkomst voor de demonstratie in Rotterdam voor de politie en de gemeente aanleiding was om in te grijpen.

Voorafgaand aan een demonstratie wordt het aantal demonstranten dat naar een demonstratie komt, ingeschat. Het handhaven van de anderhalve meter bleek bij een grotere opkomst dan vooraf ingeschat, lastig uitvoerbaar te zijn. Het inschatten van het aantal demonstranten en het handhaven van de openbare orde tijdens een demonstratie is voornamelijk een politietaak.

De demonstraties in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam vormen voor de Inspectie vanuit haar toezicht op de taakuitvoering van de politie, een aanleiding om naar de

¹ Veiligheidsberaad (2020), Model noodverordening Covid-19

kwaliteit van de voorbereiding op en de handhaving door de politie tijdens demonstraties te kijken.

1.2 Doel en eindresultaat

Het doel van het onderzoek is om te leren van de voorbereiding op en handelen gedurende de demonstraties in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam. Hiermee beoogt de Inspectie een bijdrage te leveren aan de voorbereiding op en eventueel het handelen tijdens een demonstratie door de politie.

1.3 Onderzoeksvragen

In het onderzoek wordt de volgende centrale onderzoeksvraag beantwoord:

Op welke wijze heeft de politie in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam gehandeld in aanloop naar en tijdens de demonstraties en waarom heeft de politie op deze manier gehandeld?

Voor het beantwoorden van de centrale onderzoeksvraag, zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Welke taak heeft de politie bij de voorbereiding op een demonstratie en wat zijn haar bevoegdheden tijdens een demonstratie?
2. Welke informatie was er bij de politie voorafgaand aan de demonstraties beschikbaar?
3. Welke operationele besluiten zijn er door de politie voorafgaand aan de demonstraties genomen?
4. Welke informatie had de politie ter beschikking gedurende de demonstraties?
5. Welke operationele besluiten zijn er tijdens de demonstratie door de politie genomen?

1.4 Afbakening

Na de demonstraties in Amsterdam, Den Haag en Rotterdam zijn er in meerdere Nederlandse steden demonstraties tegen racisme gehouden. Het onderzoek van de Inspectie beperkt zich tot de eerste drie demonstraties. Indien er aanleiding is om tevens naar de demonstraties in andere steden te kijken, dan wordt dat in een vervolgonderzoek opgepakt.

2

Aanpak en fasering

2.1 Werkwijze

Bij de politie worden de volgende documenten opgevraagd:

- De algemene beleidslijn bij de voorbereiding op demonstraties.
- Informatieproducten die de politie ter beschikking heeft voorafgaand aan de demonstraties en heeft gebruikt. Dit zijn in de eerste plaats informatieproducten die door de politie zelf zijn opgesteld, maar kunnen tevens informatieproducten van de gemeente, of andere partners zijn.
- Informatieproducten die de politie heeft gebruikt tijdens het verloop van de demonstratie.
- Indien beschikbaar: evaluatiedocumenten van de voorbereiding of het verloop van de demonstraties door de politie.

Deelvraag 1 wordt beantwoord op basis van de algemene beleidslijn, de wet- en regelgeving, de vastgestelde noodverordeningen Covid-19 en de RIVM-richtlijnen.

Deelvragen 2 en 4 worden beantwoord door de informatieproducten voorafgaan aan de demonstraties en de informatieproducten tijdens de demonstraties te analyseren. Daarnaast worden in alle drie de steden interviews met de steller(s) van het (de) informatieproduct(en) en een deel van de bij de demonstratie aanwezige agenten gehouden.

Deelvragen 3 en 5 worden beantwoord na analyse van de opgeleverde documenten. Hierbij wordt specifiek gekeken naar de operationele besluiten die de politie heeft genomen. Dit betreft besluiten ten aanzien van de locatie van de demonstratie, de aantallen demonstranten enz. De resultaten van de analyse worden besproken met de tijdens de demonstratie dienstdoende operationele commandant.

Het interview met de operationeel commandanten zal na de andere interviews worden gepland, zodat de Inspectie al een goed beeld heeft van de beschikbare informatie voorafgaand en tijdens de demonstratie.

2.2 Projectfasering

Fase 0: opstellen van een plan van aanpak.

Fase 1: opvragen documenten bij de politie en analyseren;

Fase 2 uitvoeren interviews;

Fase 3 schrijven brief/eindrapport.

3

Communicatie

Bij aanvang van het onderzoek informeert de Inspectie de betrokken organisaties over (het doel van) het onderzoek door toezending en publicatie van het plan van aanpak op de website van de Inspectie.

De te interviewen functionarissen krijgen voorafgaand aan het interview het interviewprotocol toegestuurd. De interviewverslagen worden na het gesprek in het kader van wederhoor aan de geïnterviewden voorgelegd. Het conceptrapport wordt voorgelegd voor wederhoor aan de eindverantwoordelijken van de betrokken organisaties.

Na vaststelling van het rapport wordt het aangeboden aan het ministerie van JenV. De Inspectie publiceert het rapport op haar website.

Missie Inspectie Justitie en Veiligheid

De Inspectie Justitie en Veiligheid houdt voor de samenleving, de ondertoezichtgestelden en de politiek en bestuurlijk verantwoordelijken toezicht op het terrein van justitie en veiligheid om inzicht te geven in de kwaliteit van de taakuitvoering en de naleving van regels en normen, om risico's te signaleren en om organisaties aan te zetten tot verbetering. Hiermee draagt de Inspectie bij aan een rechtvaardige en veilige samenleving.

Dit is een uitgave van:

Inspectie Justitie en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag
Postbus 20301 | 2500 EH Den Haag
[Contactformulier](#) | www.inspectie-jenv.nl

Juni 2020

*Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.
Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan,
mits deze uitgave als bron wordt vermeld.*